

Червінчук А.В.

завідувач науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук

ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Після незначного зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод в Україні знову намітилася тенденція щодо росту аварійності на автомобільному транспорті. Так, за 4 місяці 2019 року на автомобільних шляхах країни сталося 47445 (+4,2%) ДТП, у тому числі 41143 (+3,7%) автопригод з матеріальними збитками та 6302 (+7,6%) з постраждалими. У цих аваріях загинуло 822 (+9,7%) осіб та 7804 (+3,2%) отримали травми [1].

Україна продовжує займати лідируючі позиції за рівнем смертності від дорожньо-транспортних пригод серед європейських країн [2].

Забезпечення безпеки дорожнього руху відноситься до повноважень саме Національної поліції України. Це визначено :

1) пунктами 11-13 статті 23 Закону України «Про Національну поліцію», згідно яких Поліція відповідно до покладених на неї завдань здійснює свої основні повноваження

- регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

- здійснює супроводження транспортних засобів у випадках, визначених законом;

- видає відповідно до закону дозволи на рух окремих категорій транспортних засобів; у випадках, визначених законом, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху [3].;

2) статтею 52-3 Закону України «Про дорожній рух», відповідно до якої, до повноважень Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху належать:

- участь у реалізації в межах своїх повноважень державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху;

- забезпечення безпеки дорожнього руху;

- організація супроводження і забезпечення безпечного руху транспортних засобів спеціального призначення;

- погодження відповідно до вимог цього Закону, інших законодавчих актів проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг;

- погодження поданих у встановленому порядку пропозицій стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проектів та схем організації дорожнього руху, маршрутів руху пасажирського транспорту, маршрутів організованого руху громадян і місць їх збору, порядку проведення спортивних та інших масових заходів, які можуть створити перешкоди дорожньому руху;

- видача в установленому порядку у випадках, передбачених законом, дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні;

- здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, у тому числі небезпечних, додержанням законодавства у зазначеній сфері, розробленням і видачею в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів;

- інформування учасників дорожнього руху про фіксацію фактів правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі.

Національна поліція також здійснює контроль за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі, виконанням установлених Кабінетом Міністрів України правил паркування транспортних засобів у частині забезпечення безпеки дорожнього руху на майданчиках для паркування, а у випадках та порядку, визначених законом, тимчасово затримує і доставляє транспортний засіб, у тому числі з використанням спеціальних транспортних засобів (коли розміщення затриманого транспортного засобу суттєво перешкоджає дорожньому руху), на спеціальні майданчики чи стоянки для тимчасового зберігання, відповідно до закону тимчасово вилучає посвідчення водія [4].

Тому постає питання оцінки діяльності поліції у сфері транспортної безпеки та визначення її ефективності. Але для цього необхідно чітко визначити критерії, за якими має здійснюватись таке оцінювання.

У науковому середовищі виділяють наступні методи оцінки результативності діяльності поліції можуть бути «твердими» (статистичні дані) та «м'якими» (обстеження громадської думки населення та підприємців, експертні опитування). Іноді ці методики поєднуються – експерти можуть надавати оцінки з урахуванням статистичних показників й якісної інформації.

До реформування ОВС (2015 рік) у нашій державі діяв наказ МВС України від 29.06.2010 р. № 279, який затверджував Інструкцію з оцінки діяльності органів внутрішніх справ України на основі нових критеріїв. Зокрема показниками критерію «Безпека дорожнього руху» були:

- 1) кількість ДТП, загиблих та травмованих у них учасників дорожнього руху (індикатор – розрахункова динаміка показника);
- 2) соціальний ризик (кількість загиблих у ДТП на 10 тис. населення);

3) тяжкість наслідків (кількість загиблих на 100 ДТП з постраждалими);

4) стан профілактики аварійності на території обслуговування (розрахункова динаміка виявлених порушень ПДР та питома вага аварійно-небезпечних від загальної кількості виявлених, що безпосередньо впливають на стан аварійності, порівняно з аналогічним періодом минулого року);

5) рівень безпеки на пасажирському транспорті (розрахункова динаміка кількості ДТП скоєних з вини водіїв автобусів та загиблих і травмованих у них осіб, порівняно з аналогічним періодом минулого року).

Проблема оцінювання якості забезпечення БДР в Україні починається з питань правового регулювання. Задекларована у ст. 42 Закону України «Про дорожній рух» єдина система обліку показників дорожнього руху і його безпеки в країні остаточно сформована не була. Треба констатувати, що в державі немає навіть Порядку обліку ДТП (той, що був затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2005 р. № 538 втратив чинність на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. № 252). Отож проблема оцінювання ефективності будь-якої діяльності у сфері забезпечення БДР є комплексною та полягає у відсутності єдиної системи показників БДР.

Головною цінністю держави Україна, як і інших цивілізованих держав є людина, її життя і здоров'я. Тому основним критерієм оцінки стану безпеки дорожнього руху ООН та ВООЗ є так званий соціальний ризик, тобто рівень смертності у ДТП, який визначається числом загиблих людей на 1 млн. населення. $\geq$

Дійсно, найвиразнішим показником стану безпеки дорожнього руху є рівень дорожньо-транспортних пригод.

Таких підхід є наглядним способом оцінки стану дорожньої безпеки на національному рівні. На перший погляд таку методику можливо було б застосувати до оцінки діяльності і територіальних підрозділів поліції, пропорційно зменшивши цей показник з урахуванням фактичної чисельності населення, що проживає на території обслуговування підрозділу поліції, наприклад кількість жертв на 10 тис. населення. Однак, такий підхід не повною мірою зможе відобразити реальний стан дорожньої безпеки.

Тому на наш погляд більш об'єктивно давати оцінку діяльності підрозділу поліції по реалізації і ефективності заходів зі зменшення числа автопригод на конкретних ділянках вулиць і доріг. Визначення місць концентрації ДТП та напрацювання заходів щодо усунення причин і умов, що сприяють їх виникненню.

СОУ 45.2-00018112-007:2008 «Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги загального користування. Порядок визначення ділянок і місць концентрації дорожньо-транспортних пригод на дорогах загального користування» відносить до місць концентрації ДТП:

ділянки доріг протяжністю до 150 м у населеному пункті та протяжністю до 250 м за його межами, на яких протягом 3 останніх календарних років кількість ДТП становить дванадцять та більше, або чотири та більше з потерпілими.

До ділянок концентрації ДТП слід відносити ділянки дороги, протяжністю більше 150 м у населеному пункті та більше 250 м за межами населеного пункту, на якій протягом 3 останніх календарних років, кількість ДТП становить дванадцять та більше, за умови що відстань між сусідніми ДТП не перевищує 150 м; або чотири та більше ДТП з потерпілими, якщо відстань між сусідніми не перевищує 300 м [5].

Ефективність діяльності підрозділів поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху має здійснюватись за дієвістю реалізованих заходів, які входять до повноважень Національної поліції, із зменшення числа автопригод в місцях концентрації ДТП.

Використані джерела

1. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2019 по 30.04.2019: офіційний сайт Департаменту патрульної поліції України URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka>.
2. WORLD ROAD TRAFFIC ACCIDENT REPORT. URL: <https://www.worldlifeexpectancy.com/world-road-traffic-accidents-report>.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. ст. 379.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію»: Закон України від 23.12.2015 № 901-VIII. Голос України від 28.12.2015 — № 247.
5. СОУ 45.2-00018112-007:2008 «Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги загального користування. Порядок визначення ділянок і місць концентрації дорожньо-транспортних пригод на дорогах загального користування». Збірник нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Державтоінспекції МВС України : 1-е офіційне видання станом на 01.08.2009 / Під заг. ред. С.Г. Коломійця, С.Г. Протченка ; редкол.: С.І. Будник, В.М. Бесчастний, Г.В. Георгієнко та ін. У 3 ч. – Частина 1. – К. : Департамент ДАІ МВС України, Донецький юридичний інститут ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. – С. 877.

Шестуха І.Є.,

курсант 2 курсу факультету № 1

Науковий керівник: Філіпенко А.С.,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 1,

кандидат юридичних наук

Донецького юридичного інституту МВС України,

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Права та свободи людини витікають із притаманної будь-якій людині людської гідності. Так, у статті 1 Загальної декларації з прав людини закріплено, що «всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах». Права людини є тим інструментом, який захищає кожного індивіда від тиранії влади. Можна сказати, що вони виступають тим символічним щитом, який захищає меншість від свавільних рішень